

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG LEGUTÓBBI DÖNTÉSEIBŐL

22/2005. (VI. 17.)
AB HATÁROZAT

AZ EGYENLŐ VÁLASZTÓJOG ALKOTMÁNYOSSÁGI KÉRDÉSEI

*Alkotmány 71. § (1) bekezdés – az egyenlő választójog
809/B/1998. AB határozat*

3/1991. (II. 7.) AB határozat

6/1991. (II. 28.) AB határozat

*A Velencei Bizottság 190/2002. számú véleménye (Code
of Good Practice in Electoral Matters)*

A határozat a választójogi törvény (az országgyűlési képviselők választásáról szóló 1989. évi XXXIV. törvény; Vjt.) és az egyéni és területi választókerületek megállapításáról szóló 2/1990. (I. 11.) minisztertanácsi rendelet (Vr.) egyes rendelkezéseinek alkotmányossági vizsgálatáról szól. Az indítványozók álláspontja szerint a Vjt. és a Vr. megalkotása óta az ország egyes területein jelentős népességátcsoportosulás történt, megváltozott az egyéni választókerületekben névjegyzékbe vett választópolgárok száma, és az egyes választókerületek választópolgárainak száma közötti különbség ma már meghaladja a kétszeres eltérést. Ez pedig ellentétes az alkotmánynak az egyenlő választójog elvét megfogalmazó rendelkezésével [71. § (1) bekezdés]. Az ügy előadója Kukorelli István alkotmánybíró volt.

Az Alkotmánybíróság az indokolásban először megvizsgálta, következik-e az alkotmány 71. § (1) bekezdésében megfogalmazott egyenlő választójog elvéből, hogy az egyes választókerületek választói névjegyzékében nyilvántartásba vett választópolgárok száma megegyezzen, illetve hogy az egyes területi választókerületenként megszerezhető országgyűlési képviselői mandátumok számának pontos arányban kell-e állnia a névjegyzékbe vett választópolgárok számával.

Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a választójog egyenlő értékűsége azt jelenti, hogy minden választópolgár azonos számú szavazattal rendelkezik, és a szavazatszámolásnál minden szavazat ugyanannyit ér. E tekintetben az alkotmány 71. § (1) bekezdése a plurális választójogot zárja ki, amely kedvezményezett választópolgári csoportok számára több vagy eltérő értékű szavazatot biztosítana a választások során. Az alkotmány 71. § (1)

bekezdésébe foglalt egyenlő választójog elvéből fakadó alkotmányossági követelmények érvényesülésének mikéntjét bár jelentősen befolyásolja a törvényhozó által létrehozott választási rendszer, a választójog egyenlőségére vonatkozó követelmények az egyéni választókerületi jelöltre és a területi listára vonatkozó szavazás esetén is irányadók, figyelembe véve a választási rendszer egyes elemeinek sajátosságait. A szavazatok egyenértékűségét mindkét szavazással összefüggésben olyan eljárási jogosultságok biztosítják, amelyek minden választópolgárt egyenlően megilletnek. Ide tartoznak – egyebek mellett – a jelölésre, a szavazás rendjére, valamint a jogorvoslatokra vonatkozó szabályok.

Az Alkotmánybíróság szerint másként ítélandó meg a szavazatok eljárási és tartalmi értelemben vett egyenlősége a szavazatok súlyára vonatkozó alkotmányossági elvárás esetében. A szavazatoknak akkor lehet közel egyenlő súlya, ha lehetőség van arra, hogy egyenlő számú szavazó döntése eredményezzen mandátumot. Az alkotmány 71. § (1) bekezdéséből következően a körzethatárok és a listákról szerzhető mandátumok meghatározásának sem célja, sem eredménye nem lehet az, hogy egyes választói csoportokhoz tartozó személyek indokolatlanul hátrányosabb helyzetbe kerüljenek másokhoz képest. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság megítélése szerint az alkotmány 71. § (1) bekezdése alapján nem követelhető meg, hogy a mai magyarországi választási rendszerben az egyes választókerületek választói névjegyzékében nyilvántartásba vett választópolgárok száma pontosan megegyezzen, de a választójog egyenlőségének elve megköveteli a képviselői helyek választókerületek közötti egyenletes elosztását.

Az Alkotmánybíróság határozata rendelkező részében – a jogalkotónak szóló – alkotmányos követelményként fogalmazta meg, hogy az egyéni választókerületekben a választásra jogosultak száma a lehető legkisebb mértékben és csak megfelelő alkotmányos indokkal térjen el egymástól. A lehető legkisebb mértékű eltérésre kell törekednie a jogalkotónak a területi listákról megszerezhető mandátumok meghatározásakor is. Ez azt jelenti, hogy az egyes területi választókerületenként megszerezhető országgyűlési képviselői mandátumok számának szorosan igazodnia kell a névjegyzékbe vett választópolgárok számához.

Tehát, amennyire lehetséges, a jogalkotónak törekednie kell arra, hogy az egyenlő képviselő elvei az egyéni választókerületek és a területi listák esetében is érvényre jussanak.

A választójog egyenlőségéből származó, a szavazatok súlyára vonatkozó alkotmányossági követelmények maximális teljesítésétől a jogalkotó csak megfelelő alkotmányos indok esetén térhet el. Az Alkotmánybíróság mindazonáltal úgy ítélte meg, hogy minden körülmények között ellentétes az egyenlő választójog elvével, ha az egyéni választókerületekben a jegyzékbe vett választópolgárok száma között kétszeres eltérés mutatható ki. Ilyen esetben a választásra jogosultak száma közötti eltérés olyan nagy mértékű, hogy azt semmiféle indok nem teheti alkotmányosan elfogadhatóvá.

Az Alkotmánybíróság végül a támadott szabályozást összevetette az alkotmány 71. § (1) bekezdésében foglalt egyenlő választójog elvével. Megítélése szerint a Vjt. 2. számú melléklete és a Vr. melléklete nem nyilvánítható egészében alkotmányellenessé, és ebből következően nem semmisíthető meg azon az alapon, hogy bizonyos egyéni választókerületekben a jegyzékbe vett választópolgárok száma között kétszeres eltérés mutatható ki.

Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ugyanakkor az egyéni és a területi választókerületek kialakítására vonatkozó szabályok rendkívül hiányosak. Sem a Ve., sem más törvény nem határozza meg a választókerületek területének módosításánál irányadó szempontokat. Tisztázatlan, hogy a kormánynak mit lehet és mit kell mérlegelnie, amikor a változtatásról dönt. Nincs törvényi szabály, amely a megengedett eltérés mértékéről rendelkezik, akár az egyes kerületek választópolgárainak száma közötti különbségek, akár az egyes kerületeknek az átlagtól való eltérése (és az esetleges kivételek) meghatározásával. Hiányoznak azok a törvényi garanciák is, amelyek biztosítanák, hogy a kormány döntéshozatalhoz vezető eljárása megfeleljen a kiegyensúlyozottság és elfogulatlanság követelményeinek. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ezek a hiányosságok az alkotmány 71. § (1) bekezdésében rögzített egyenlő választójog alapelve és azon belül a szavazatok súlyára vonatkozó alkotmányossági követelmények sérelmével járnak. Az Alkotmánybíróság ezért hivatalból eljárva megállapította: az Országgyűlés jogalkotói feladatának elmulasztásával alkotmányellenes helyzetet idézett elő azzal, hogy nem teremtette meg maradéktalanul az alkotmány 71. § (1) bekezdésébe foglalt egyenlő választójog alapelveiből következő alkotmányossági követelmények érvényesülését biztosító jogszabályi feltételeket.

23/2005. (VI. 17.) AB HATÁROZAT

JOGORVOSLATI HATÁRIDŐK A VÁLASZTÁSI ELJÁRÁSBAN

Alkotmány 2. § (1) bekezdés – jogbiztonság

*Alkotmány 57. § (5) bekezdés – jogorvoslathoz való jog
24/1999. (VI. 30.) AB határozat
59/2003. (XI. 26.) AB határozat*

Az ügy alapjául szolgáló választási jogorvoslati eljárásban a bíróság végzésével a kifogást érdemi vizsgálat nélkül – elkésettség címén – mindkét fokon elutasította. Alkotmányjogi panaszukban az indítványozók azt kifogásolták, hogy a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvényben (Ve.) a 77. § (3) bekezdés második mondata és a 78. § (1) bekezdése alapján nem egyértelmű, hogy a jogorvoslati kérelemnek (kifogásnak) a sérelmezett döntést hozó választási bizottsághoz vagy az azt elbíráló bírósághoz kell-e három napon belül megérkeznie. Az ügy előadója Erdei Árpád alkotmánybíró volt.

Az Alkotmánybíróság – utalva korábbi határozataira – indokolása elején megállapította, hogy a választási eljárásban a rövid jogorvoslati határidők a népszuverenitás elvének érvényesülése és a jogállam demokratikus jellegének biztosítása miatt indokoltak. Mindez egyúttal annyit jelent, hogy a Ve. 78. § (1) bekezdésében foglalt háromnapos határidő meghatározása önmagában nem sérti sem a jogállamiság alapelveit, sem pedig a jogorvoslathoz való jogot.

A támadott rendelkezéseket vizsgálva az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jogorvoslati jog gyakorlásával kapcsolatos határidők egyik vizsgált rendelkezésben sincsenek kimerítően szabályozva. A vizsgált rendelkezéseken belül a Ve. 77. § (3) bekezdés második mondata, illetőleg a Ve. 78. § (1) bekezdés első mondata olyannyira ellentmondásos, hogy a tisztázatlanság feloldására a jogszabály-értelmezés már nem elegendő, s ez a jogalkotási fogyatékoság az alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság szerves részét alkotó jogbiztonság sérelmét idézi elő. Annak következtében, hogy a jogorvoslati kérelem előterjesztésére nyitva álló határidő meghatározása nem egyértelmű, sérül az alkotmány 57. § (5) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog is. Az Alkotmánybíróság ezért e rendelkezéseket a jövőre nézve megsemmisítette.

Az Alkotmánybíróság – hivatalból eljárva – megvizsgálta azt is, hogy a népszavazási eljárás szabályozásában a speciális jogorvoslati határidők meghatározásának hiánya eredményezett-e mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet. Ennek kapcsán megállapította: ugyan népszavazás esetén is fontos,

hogy az eredmény ésszerű határidőn belül megállapítható legyen; és az is megkerülhetetlen követelmény, hogy az eljárások indokolatlanul ne húzódjának el, de az eljárás jellegéből adódóan nincs olyan sürgető körülmény, amely kényszerítően rövid jogorvoslati határidőket engedne. A népszavazással összefüggésben ugyanis nem merül fel olyan alapjog, alkotmányos érték vagy cél, amely megalapozná, alkotmányosan elfogadhatóvá tenné a népszavazási eljárásban is előírt rövid határidőket, és ezzel együtt a jogorvoslati jog korlátozását.

A népszavazás eredményét megállapító döntés elleni kifogás egynapos határideje, valamint a kifogás (akár számos kifogás) elbírálására nyitva álló, úgyszintén egynapos határidő indokolatlanul rövid, ezáltal szükségtelenül korlátozza a kifogás benyújtását, illetve nem teszi lehetővé a jogorvoslati kérelmek érdemi elbírálását. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel megállapította, hogy a népszavazási külön eljárásokban a speciális jogorvoslati határidők szabályozásának hiánya mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet eredményezett, minthogy ezzel sérül az alkotmány 2. § (2) bekezdésében előírt, a népszuverenitás közvetlen gyakorlásáról szóló rendelkezés, valamint az 57. § (5) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog.

A határozathoz Harmathy Attila alkotmánybíró különvéleményt fűzött. Álláspontja szerint a Ve. támadott rendelkezései nem bizonytalanok, nem adnak alapot olyan kiszámíthatatlan jogértelmezésre, amely a jogalkalmazás egységének biztosítását szolgáló eszközök hatókörét meghaladná. A különvéleményhez csatlakozott Holló András alkotmánybíró is.

28/2005. (VII. 14.) AB HATÁROZAT

A KÉTSZINTŰ ÉRETTSÉGI ÉS A FELVÉTELI ÜGYE

Alkotmány 2. § (1) bekezdés – jogbiztonság

Alkotmány 70/A. § (1) bekezdés – a hátrányos megkülönböztetés tilalma

Alkotmány 70/A. § (3) bekezdés – az esélyegyenlőség biztosítása

Alkotmány 70/F. § – a felsőoktatáshoz való jog

375/B/2001. AB határozat

28/1992. (IV. 30.) AB határozat

Az ügy alapja az volt, hogy a kormány rendeleteiben új érettségi és felvételi rendszert vezetett be. A rendszer lényege, hogy 2005-től kezdődően úgynevezett kétszintű érettségi rendszer működik. A standardizált

követelményekre és az emelt szintű érettségi vizsgára vonatkozó rendelkezéseket azoknak a középiskolai tanulóknak a vizsgáinál kell alkalmazni, akik középiskolai tanulmányaikat a kilencedik évfolyamon 2001. szeptember 1-jéig kezdték meg. A kétszintű érettségi bevezetésével egyidejűleg megszűnt a felvételi vizsga a felsőoktatási intézményekben.

Az indítványozók álláspontja szerint az új szabályozás ellentétes többek között a diszkrimináció tilalmával, mert az idén érettségiző diákoknak nincs lehetőségük arra, hogy a felsőoktatás államilag finanszírozott képzéseiben ugyanolyan eséllyel vegyenek részt, mint a korábban érettségizett társaik. A megemlíteni kért jogszabályhelyek alkalmazása az azonos képességű diákok hátrányos megkülönböztetését eredményezi, mivel a korábban és az idei évben érettségizett diákok azonos érettségi osztályzatához eltérő számú felvételi „szerzett pontot” rendel. Az indítványozók utaltak továbbá az alkotmány 70/F. §-ára is (oktatáshoz való jog). Az ügy előadója Bihari Mihály alkotmánybíró volt.

Az indítványokat az Alkotmánybíróság elutasította. Megállapította, hogy a kormány rendeletének szabályozása az érettségien elért eredményből kiszámított felvételi pontok meghatározásakor nem tesz különbséget az alapján, hogy az érettségit mikor (2005 előtt vagy 2005-től) és milyen módon (a régi, egyszintű érettségi, az új közép- vagy emelt szintű érettségi rendszerében) tette le a felsőoktatási intézménybe jelentkező. A rendelet szabályai minden jelentkezőre egyformán kötelezők. A régi rendszer szerint érettségizettek érettségi eredményének és az új, középszinten érettségizettek érettségi eredményének felvételi pontszámmá történő átszámításakor a különbség kizárólag abban áll, hogy a – felvételi pontszám alapját képező – százalékban kifejezett eredmény mögött az első esetben egy átszámított, míg a második esetben egy eredetileg is, ténylegesen százalékban kifejezett teljesítmény áll.

Az alkotmány 70/F. § (2) bekezdéséből nem következik, hogy a jelentkező az adott, az általa kívánatosnak tartott évben kezdhesse meg felsőfokú tanulmányait. Az alkotmány 70/F. § (2) bekezdése azt biztosítja, hogy a felsőfokú oktatás elérhető legyen minden, a megfelelő képességekkel rendelkező személy számára, és nem azt, hogy mindenki akkor és abban a felsőoktatási intézményben kezdheti meg tanulmányait, amikor és amelyikben szeretné. A felvételi eljárás célja a felsőfokú tanulmányokra legalkalmasabb jelentkezők kiválasztása. Ezért az Alkotmánybíróság az alkotmány 70/F. § (2) bekezdése sérelmét állító indítványokat elutasította.

Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy a régi rendszerben érettségizettek, illetve az új, kétszintű rend-

szerben érettségizők alkothatnak-e azonos (homogén) csoportot, és így a különbségtétel egyáltalán vizsgálható-e az alkotmány 70/A. § (1) bekezdése alapján. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ügy szempontjából a fő csoportképző ismérv az, hogy mind a 2005 előtt, mind a 2005-ben (illetve azt követően) érettségizők ugyanazon felvételi eljárás keretében juthatnak be felsőoktatási intézménybe, a felvételi pontszámok számítása tekintetében ugyanazok a szabályok vonatkoznak mindkét csoportra. Mivel a felmerülő különbségtétel nem érinti a 70/F. §-ból fakadó, a felsőoktatásban való részvételre vonatkozó jogot, az Alkotmánybíróság csak azt vizsgálta, hogy a különbségtételnek van-e tárgyilagos mérlegelés szerinti ésszerű indoka, vagyis nem önkényes-e. A vizsgált szabályozásból fakadhatnak ugyan esélykülönbségek a 2005-től kezdődően középszintű érettségit tevők hátrányára, ám a sikeres felvétel esélyét befolyásoló több tényező közül ez csak az egyik tényező, az ebből származó hátrány a felvételi rendszerben máshol kompenzálódhat (például hozott pontok). Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy az új típusú érettségit tevő fiatalok felvételi esélyeit esetlegesen hátrányosan érintő szabályozásnak ésszerű indokai voltak, ezért nem állapítható meg az alkotmány 70/A. § (1) bekezdésének a sérelme.

Az Alkotmánybíróság eljárása során azt is megállapította, hogy az új érettségi/felvételi rendszer bevezetése, szabályainak megismerttetése, a kiszámíthatóság biztosítása nem felelt meg az Alkotmánybíróság gyakorlatában korábban megállapított alkotmányos jogbiztonsági követelményeknek („kellő idő” stb.).

Az Alkotmánybíróság ezért a jövőre nézve a határozat rendelkező részében felhívta a jogalkotó figyelmét arra, hogy abban az esetben, ha valamely rendszert radikálisan, alapvetően megváltoztat, úgy köteles azt oly módon tenni, hogy mind a keret-, mind az egyes részletszabályok ne csak a jogszabályi (időbeliségre vonatkozó formai) feltételeknek feleljenek meg, hanem azokat az érintettek is megfelelő módon és ténylegesen megismerhessék, megérthessék és befogadhatják. Köteles továbbá fokozott figyelmet fordítani annak előzetes ellenőrzésére is, hogy az új rendszer alkalmazására az érintettek megfelelően felkészültek-e. Ez ugyanis elengedhetetlen ahhoz, hogy a szükséges információk birtokában, tudatosan és a következményeket átlátva hozhassanak döntéseket.

Hivatalból indított eljárásában az Alkotmánybíróság végül megállapította, hogy az új típusú érettségi és felvételi rendszer megalkotása és bevezetése során a jogalkotó elmulasztotta azt a kötelezettségét, hogy a jogszabályok megalkotásakor a kellő körültekintéssel járjon el, mivel egyrészt az új rendszer bevezetésének módja, másrészt az érettségi eredmény

felvételi pontszámmá történő átszámításának részletszabályai következtében hátrányba kerülhetnek (vagyis esetlegesen kevesebb eséllyel juthatnak be a kívánt felsőoktatási intézménybe) azok, akik 2005-től, az új rendszerben érettségiznek, szemben azokkal, akik a régi rendszerben érettségiztek. A jogalkotónak az alkotmány 70/A. § (3) bekezdéséből fakadó kötelezettsége, hogy olyan szabályokat hozzon, amelyek nemcsak a jogegyenlőséget, hanem az esélyegyenlőséget is a lehető legnagyobb mértékben biztosítják. Az Alkotmánybíróság ezért felhívta a kormányt, hogy 2005. december 31-ig vizsgálja felül a kétszintű érettségire, illetve a felvételi rendszerre vonatkozó szabályozás egészét és részletszabályait egyaránt, és alkosson olyan jogszabályt, amely az alkotmány 70/A. § (3) bekezdéséből fakadó kötelezettségének (az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölése) maradéktalanul megfelel.

32/2005. (IX. 15.) AB HATÁROZAT

A 13. HAVI BÉR ÜGYE

Alkotmány 70/A. § (1) bekezdése – a hátrányos megkülönböztetés tilalma

A Munka törvénykönyve (Mt.) és egyes közszolgálati, szolgálati törvények is rendelkeznek a 13. havi bérről (illetményről) mint külön juttatásról. A törvényekben egységesen szerepelt a feltétel, hogy – bizonyos kivételekkel – az a személy jogosult külön juttatásra, aki „január 1-jén” szolgálati viszonyban, közalkalmazotti vagy köztisztviselői jogviszonyban, közigazgatási szervnél munkaviszonyban áll. Ezt a feltételt az indítványozók olyan megkülönböztetésnek tartották, amely ellentétes az alkotmányban foglalt diszkriminációtalalommal. Az ügy előadója Tersztyánszkyné Vasadi Éva alkotmánybíró volt.

Az Alkotmánybíróság a vizsgálat során abból indult ki, hogy a béren kívüli juttatások szabályozása általában alapjognak nem minősülő egyéb jogra vonatkozik, így általánosságban a törvényhozó szabadságába tartozó kérdés. A törvényhozó általában szabadon döntheti el azt, hogy valamely juttatásról milyen feltételek szerint, milyen mértékben rendelkezik vagy melyeket von meg a jövőre nézve. Ennek során azonban nem járhat el önkényesen, azaz az emberi méltóság alapjogán nem eshet csorba, azonos tisztelettel és körültekintéssel, az esetleg eltérő egyéni szempontok megfelelő figyelembevételével kell eljárnia. Sem a juttatások törvényi feltételeit, sem megvonásuk szabályait illetően nem sérülhet az egyenlő elbánás al-

kormányos elve, a szabályozás nem tartalmazhat hátrányos megkülönböztetést.

A támadott szabályok szerint a foglalkoztatott „minden naptári évben” jogosult a külön juttatásra. A vizsgált esetben valamennyi érintett személyre egyenlően vonatkozik a törvénynek az a szabálya is, amely a külön juttatást ahhoz a feltételhez köti, hogy az érintett személy „január 1-jén” szolgálati viszonyban áll. Az Alkotmánybíróság szerint a törvények szerint homogén csoport tagjaként kezelt egyes személyek ténylegesen eltérő ismérvekkel jellemezhetők attól függően, hogy a csoporton belüli érintett személyek jogviszonya mikor keletkezett, illetve milyen tartamban állt vagy áll fenn a „napotári évben”.

A külön juttatásra való jogosultságot megalapozhatja az a körülmény, hogy az érintett személy január 1-jén a törvényben meghatározott jogviszonyban áll, és vele szemben kizáró ok nem áll fenn – anélkül, hogy vizsgálendő volna, a jogviszony mikor keletkezett, fennmarad vagy megszűnik-e a „napotári évben”. Ugyanakkor a külön juttatást – noha az nem minősül „bérnek” az alkotmány 70/B. § (2) bekezdése értelmében – a hatályos jogszabály nemcsak a munka végzésére irányuló egyes jogviszonyoknak a fennállásához köti, hanem bizonyos fokig mégis jelentőséget tulajdonít a tényleges munkavégzésnek is. Ez a kizáró okokból – amelyek a viszonylag hosszabb tartamú fizetés nélküli szabadság egyes eseteihez kötődnek – következik. Alkotmányossági szempontból az előbb említett személyektől ezért lényegesen eltérő helyzetben vannak azok, akiknek jogviszonya a „napotári évben” szinte teljes egészében vagy annak túlnyomó részében fennállt, de éppen „január 1-jén” viszont nem; ezeket a személyeket a szabályozás a juttatásból kizárja. Ezek tehát hátrányos helyzetbe kerülnek azokhoz képest, akik vagy csak a törvényben meghatározott napon (január 1-jén), vagy azon a napon is jogviszonyban állnak, de a „napotári évben” esetleg csak rövid ideig vagy egyáltalán nem.

Ebben a megkülönböztetésben – amely az alkotmányossági szempontból lényegesen eltérő helyzetben lévő csoportokra azonos feltételt ír elő – nem ismerhető fel semmilyen foglalkoztatási érdek, szakmai

csoportképző szempont, a foglalkoztatott tulajdonsága vagy képessége, vagy más ésszerű indok. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ilyen megkülönböztetés önkényes, ezért – az alkotmány 70/A. § (1) bekezdésébe való ütközése miatt – alkotmányellenes.

Öt munkavállalói érdekképviseleti és érdekvédelmi szervezet a törvénnyel beiktatott alkotmányellenes rendelkezések visszamenőleges hatályú megsemmisítését kérte. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság a jogbiztonság érdekében, illetve az eljárást kezdeményezők különösen fontos érdeke alapján az Abtv. 43. § (4) bekezdésében foglalt kivételes jogosultságát gyakorolta, és a vizsgált rendelkezések hatálybalépésére, 2005. január 1-jére visszaható hatályú hatályvesztését mondta ki.

A határozathoz Kiss László alkotmánybíró különvéleményt fűzött. Ebben kifejtette, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmány 70/A. § (1) bekezdése sérelmére tekintettel nem állapíthatta volna meg a vizsgált törvények úgynevezett külön juttatásra vonatkozó rendelkezéseinek alkotmányellenességét. Kiss szerint a jogalkotó a jogosultság feltételét objektív mérce felállításával: az év egy naptári napja kijelölésével, a jogviszony e naptári napon való fennállása előírásával határozta meg. E szabály a jogalanyokra nézve semleges, nem állítható, hogy e feltétel eredményeképpen a jogalanyok egy jól körülhatárolható csoportjának az emberi méltósága sérelmet szenvedett volna. Nem értett egyet Kiss László azzal sem, hogy a többségi határozat a hátrányos megkülönböztetésre irányadó teszt alkalmazása során több esetben olyan kritériumokat vizsgál, amelyek tartalmilag nem elemei az ésszerűségi tesztnek, hanem az alkotmány 2. § (1) bekezdésében foglalt jogállamiság fogalmából következő doktrína: a visszaható hatály tilalma és a szerzett jogok védelme körében értékelendő. Végül megjegyezte, hogy az Alkotmánybíróságnak a jogbiztonság érvényesülése és a törvényhozó hatáskörének tiszteletben tartása érdekében a pro futuro megsemmisítés módszerét kellett volna alkalmaznia. A különvéleményhez Kukorelli István alkotmánybíró is csatlakozott.